

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2954/2023
17.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Мирољуб Јовичић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради поништаја решења и утврђивања постојања радног односа на неодређено време и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 431/23 од 05.04.2023. године, у седници одржаној 17.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 431/23 од 05.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П1 11/22 од 27.10.2022. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење тужене .. број .../20 од 04.12.2020. године и утврђено да је тужилца засновала радни однос на неодређено време код тужене почев од 07.06.2020. године и обавезана тужена да тужиљу врати на рад, радно место службеника за ... послове у року од осам дана од пријема пресуде. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка плати износ од 203.700,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 431/23 од 05.04.2023. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Ивањици П1 11/22 од 27.10.2022. године у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиљу распореди на радно место службеника за ... послове и у том делу је тужба тужиље одбачена као недозвољена. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље да се поништи као незаконито решење тужене .. број .../20 од 04.12.2020. године и утврди да је тужилца засновала радни однос на неодређено време код тужене почев од 07.06.2020. године, те да се обавезе тужена да тужиљу врати на рад. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 51.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију из свих законом предвиђених разлога.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је са туженом закључила два уговора о привременим и повременим пословима и то 20.12.2019. и 17.06.2020. године, у трајању од највише 120 радних дана у календарској години. Тужила је код тужене била радно ангажована до 14.12.2020. године када јој је уручено решење број ./20 од 04.12.2020. године којим је тужилу отказан уговор о привременим и повременим пословима са 04.12.2020. године. Према закљученим уговорима тужила је код тужене требала да обавља послове архивирања документације и сређивање пасиве, као и друге пратеће послове за потребе управе. Међутим, за време радног ангажовања код тужене тужила је без обзира на предмет уговора обављала све послове у вези са регистрацијом возила, личних карата, пасошима, уверењима, као и одговорима извршитељима. Тужила је обављала и послове архивирања документације и сређивања послова пасиве, као и друге пратеће послове а који су били у вези са основним пословима које је обављала. Правилником тужене о систематизацији радних места систематизовано је радно место у Служби за ... послове.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиле основан. Налази да су назначени уговори о привременим и повременим пословима симуловани уговори јер су служили да прикрију чињеницу да је потреба за пословима које је тужила обављала код туженог послодавца трајнијег карактера те да је реч о уговорима који имају карактер уговора о раду на одређено време иако су именовани као уговори о обављању привремених и повремених послова. Из тога произлази да је тужила засновала радни однос на неодређено време сходно одредби чл. 197. и 37. Закона о раду. Закључио је да у конкретном случају нема места примени одредби Закона о буџетском систему а из разлога што се институт привремених и повремених послова не може злоупотребљавати и користити у ситуацијама када код послодавца постоји стална потреба за обављањем одређеног посла.

Другостепени суд је закључио да је првостепена одлука донета погрешном применом материјалног права. Налази да Закон о полицији („Службени гласник РС“, бр. 6/16... 87/18) није регулисао питање преображаја (односно прерастања) радног односа запослених. Одредба члана 250. назначеног закона упућује на сходну примену прописа о државним службеницима у случају када овим законом, прописима донетим на основу овог закона и Посебним колективним уговором за полицијске службенике није другачије прописано, те се на решавање наведеног спорног питања имају применити одредбе Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05... 157/20). Одредбом члана 63. став 6. цитираног закона прописано је да радни однос на одређено време не може да прерасте у радни однос на неодређено време, изузев: приправнику, када положи државни или посебан стручни испит и државном службенику на одређено време који у складу са ставовима 2. и 4. овог члана засновао радни однос због привремено повећаног обима посла. Стога и поред закључка првостепеног суда да предметни уговори о обављању привремених и повремених послова имају карактер уговора о раду на одређено време, имајући у виду напред назначене одредбе Закона о државним службеницима произлази да не постоји могућност да на основу тих уговора радни однос тужилу на одређено време прерасте у

радни однос на неодређено време. У конкретном случају требало је применити и одредбе Закона о буџетском систему. Према члану 27е став 34. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 108/13... 72/19) прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Према одредби члана 105. назначеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона. Стога произлази да је одредба члана 105. Закона о буџетском систему *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду, па није било услова за преображај радног односа тужиле на неодређено време. Преиначио је првостепену пресуду и одбио захтев за стицање статуса запослене на неодређено време и да се утврди да је заснован радни однос на неодређено време од 07.06.2020. године. Из тога произлази да је неоснован захтев тужиле за враћање на рад. Тужилца није доказала постојање чињенице које би представљале разлог за поништај решења од 04.12.2020. године којим јој је отказан уговор о привременим и повременим пословима од 07.06.2020. године. Како је према члану 191. став 1. Закона о раду суд апсолутно ненадлежан да у радноправној материји одлучује по систему пуне јурисдикције о распоређивању запослених већ је овлашћен само да запосленог врати на рад, то је сходно одредби члана 391. став 2. ЗПП укинуо првостепену пресуду у том делу захтева и тужбу тужиле одбацио као недозвољену.

По оцени Врховног суда, правилно је становиште другостепеног суда да је тужбени захтев тужиле неоснован, односно да је тужба тужиле у делу захтева за распоређивање на конкретно радно место недозвољена.

Правилно је закључио другостепени суд да у овом случају не може доћи до примене одредбе члана 37. Закона о раду. Ово из разлога што Закон о полицији, у својим одредбама не садржи норме које регулишу питања преображаја радног односа запослених те да сходно члану 250. и 100. упућује на сходну примену одредби Закона о државним службеницима. Међутим, члан 63. став 6. је прописао када радни однос на одређено време не може да прерасте у радни однос изузев у одређеним случајевима, у које случајеве тужилца не може бити подведена. Даље, правилан је закључак другостепеног суда да у овом случају мора доћи до примене одредбе члана 27е став 34. Закона о буџетском систему којим је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године, те да сходно члану 105. истог закона је прописано да ако су одредбе других закона односно прописа у супротности са овим законом примењују се одредбе тог закона. Из тога произлази да су одредбе Закона о буџетском систему норме *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду и у случају када је прекорачен рок у погледу трајања радног односа више од 120 дана, не може се применити одредба члана 37. Закона о раду који регулише да у таквим случајевима се има сматрати да не постоје уговори да је радни однос заснован на неодређено време. Због свега изнетог, не може се сматрати да је тужилца засновала радни однос код тужене на неодређено време.

Правилна је и одлука суда којом је укинут део првостепене пресуде и одбачена тужба у погледу распоређивања тужиле на радно место службеник за ... послове, а ово из разлога што сходно члану 191. став 1. Закона о раду суд не може у том делу одлучивати у систему пуне јурисдикције – распоређивање запослених јер је то искључиво аутономно право послодавца. Стога је правилно поступио другостепени суд када је сходно одредби члана 391. став 2. ЗПП првостепену пресуду у том делу укинуо и тужбу одбацио као недозвољену.

Из свих напред изнетих разлога, не могу се прихватити наводи из ревизије тужиле као основани.

Имајући у виду напред изнето, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић